

לולב הגזול

פרק שלישי

סוכה

לח.

א) [קדושין דף ל פא.],
ב) [מגילה כ:ג, א] ע"י
תוס' שבת ט: ד"ה ואם,
ד) שנת ט: ה) [פסחים
ק"ט.], ו) זככות דף כ:ג,
ז) ר"ה כ"ט, ח) שבת
צ"ב, ט) פסחים ק"ה,
י) פסחים ק"ח, י"א) ברכות
פ"ה הי"ח, ל) ע"ין תוס'
מגילה ד. ד"ה נשים.

גליון הש"ס

גמ' אמר רבא מאי
קושיא. קעין זה יצמות
דף קח ע"ב:

ליקוטי רש"י

כ"ה היום כשר. ואע"ג
דקימא לן ורזין מקדימין
למלות זכתינן ושכס
אזרסה צנקר (נלשית
כז) אפילו הכי כשר כל
היום [מגילה כ:ג]. א"כ
כל ההלל [פסחים ק"ט].
מברך. זכרת המון
לאזני אש אין אצו יודע
לנכך [ברכות כ:ג].

הגהות וצינונים

א) [צ"ל בפ"ד] [גליון]:
ב) [לשון התוס' בדפוס]
כך הוא, והוא דמשמע
בריש נזיר שהוא
מדרבנן דדריש
א"כ ורזין מקדימין
בין הרשות וקאמר
מאי היא קידושא
ואבדלתא מושבע
ועומד הוא בתמידה
יין ודאי מדרבנן
אבל קידוש עצמו
דאורייתא, עיי"ש בגמ'
ובתוס' שם ד"ה מאי
היא: ג) ברש"י ל"ג
"ומשני" אלא ומ"מ
קידוש עצמו וכו', ועייין
הגור"צ הקודם: ז) יש
להוסיף בשמיעה לחודיה
א"כ קתני (דפוס) ועייין
מהר"ם ורש"י שהגיהו
כ: ה) ג"מ ר"מ ואינו
יכול לדקדק מכאן דאין
חייבות בבהמ"ז
דאורייתא דדלמא
חייבות דאורייתא
א"כ כיון דאין
מצטרפות [גליון]:

שירי מצוה. מלוא שהיא שירים שאינה עיקר לעכז כפרה אעפ"כ
חשובה היא לעכז את הפורענות: שהרי תנופה שירי מצוה היא.
ואינה מעכבת כדמניא צתורת כהנים ומיימין לה צגמרא דיומא
(דף ה). לתנופה לכפר וכי תנופה מכפרת והלא אין כפרה אלא
זדס אלא שאם עשאה לתנופה שירי
מלוא ששירה ולא עשאה מעלה עליו
הכחז כאלו לא עשה מן המוצחר
וכיפר כלומר אעפ"כ כיפר שאין צריך
להציל קרבן אחר: וכן א"כ. מולך
ומציל מעלה ומוריד: ממשו ל"ה.
מולך: ומיימין. מציל: גירא בעיניה
דמטנא. הרי זה לחך צעינו של שטן
שרואה צעינו שאין צו כח לנתק
מעלינו עול מלות: ולא מלתא היא.
אין נכון לומר כן: לאיגרוי. שיתגרה
צו שטן שהוא יצר הרע ושיאלנו למעות
מעל קונו וימסור עצמו על הדבר:
מתני' יטוף על שחננו. אם שכח ולא
נטל קודם אכילה צריך להפסיק
סעודתו וליטול לולב: **גמ'** אם התחילו
אין מפסיקין. גזי תפלת המנחה
תנן לה צמסכת שצת לא ישז אדם
לפני הספר ולא יכנס לא לאכול
ולא לדון ואם התחילו קודם המנחה
ומשכה סעודתן והגיע זמן המנחה
אין מפסיקין אין צריך להפסיק
סעודתן ולהתפלל: הא דאיכא שדות
ביום. התם זדאיכא שהות להתפלל
אחר שיגמרו סעודתם ומתני' דהכא
זדליכא שהות שמתוך סעודתו עד
שמתוך: ומאי קושיא. דתפלה אלוז
דאינטריק רב ספרא לשנויי עלה דלמא
תרייהו זדאיכא שהות וגזי לולב
מפסיקין דמדאורייתא היא אצל תפלה
דרבנן: אלא אי קשיא. דאינטריק רב
ספרא לשנויי היא גופה קשיא דלולב
אלולב רישא דקתני מפסיק וסיפא
משמע ימתין אם ירצה שהרי יש לו
שהות כל היום: דלמא מצוה לאפסוקי.
שמה ישכח ויפשע: אלא אמר ר' זירא
לעולם. כי אינטריק רב ספרא לשנויי
משום קושיא קמיימא אינטריק:
מתני' מקריין אותו. כך היו נוהגין
אחד קורא את ההלל ומוציא
את הרצים ואם היה עזב או אשה
או קטן הואיל ואין מחויב זכר אין
מוציא את המחויב מידי חובתו^א הלכך עונה אחריו כל מה שהוא
אומר: ותבא לו מאירה. שלא למד ואם למד תבא לו מאירה שמצוה
את קונו לעשות שלוחים כאלה: עונה אחריו דל"ה. על כל דבר
שהוא אומר והכי קתני לה צמסכת סוכה (דף ל:). כיצד אמרו ישראל
שירה צים כגדול המקרא את ההלל והם עונין אחריו הללויה משה
אמר אשירה לה' והם אומרים אשירה לה' משה אמר כי גאה גאה והם
אומרים אשירה לה' אלמא דעל כל דבר ודבר קאמר דעונין הללויה:
לפ"ה. כל פסוק ופסוק ונהגו כן מפני שיש פרשה שכולה כפולה
הודו תחלה וסוף יאמר נח שלשה פעמים קראתי יה ענני צמרח יה
ה' לי ה' לי טוב לחסות טוב לחסות סבצוני סבצוני דחה דחיתי ויהי
לי לישועה קול רנה וישועה ימין ה' ימין ה' לא אמות ולמות לא
נתנני פתחו לי שערי זה השער וגו' אצל מאודך ולמטה אינו
(כופל^ב) והיינו דלמריקן לקמן (דף לט). מוסיקי לכפול מאודך ולמטה:
גמ' באמת אמרו. כל צממת הלכה היא^א ואין חולק זכר: בן
מברך לאביו. זכרות המון משהגיע לחינוך דחייב מדרבנן וצמסכת
זכרות פרק מי שמתו (דף כ:). מוקים לה כגון שלא אכל אצו
אלא כזית או כצילה דהוי שיעורא דרבנן דמדאורייתא לא מייחייב
עד דשבע דכתיב ואכלת ושבעת וצרכת הלכך אחי מדרבנן ומפיק
מדרבנן: שאשתו ובניו מברכין לו. דודאי מחמת שלא למד הוא:
הלכתא

מאי קושיא דלמא הא דאורייתא והא דרבנן. תימא והרי קידוש
היום דאורייתא כדלמרי' פ' מי שמתו (זכרות דף כ: ושם) נשים
חייבות צקידוש היום דבר תורה והא דמשמע צריש נזיר (דף ג:). שהוא
מדרבנן^א אין הוא מדרבנן דדריש לאסור על היין מלוא כיון הרשות
וקלמריקן מאי היא קידושא ואזלתא
מושבע ועומד הוא ומשני^ב קידוש עצמו
דאורייתא ופ"ה א"ר יוסי צריש ערצי
פסחים (דף ק. ושם) דאין מפסיקין
ופסקין התם הלכה כר' יוסי צע"ש
וכר' יהודה צערצ פסח וי"ל דשאני
קידוש היום שיכול לקדש ציום כצלילה^ט
וליכא למיתש לפשיעות' כולי האי ועוד
לפי שעוסק בצעודת שצת לא חיישינן
כולי האי שמא יתעלל צקידוש היום:
י"ן טוב שני דרבנן. ואכתי הוה מלי
לשנויי דאידי ואידי איכא שהות
אלא משום דכולי יומא זימניה הוא
חיישינן טפי דלמא אחי למיפשע
כדלמריקן פ"ק דשצת (דף י:). צמנחה
כיון דקציעא ליה זימנא מירתת ולא
אחי למיפשע ערצית כיון דכולי ליליא
זימניה לא מרתת ואחי למיפשע ואין
לומר משום דהתם ליליא זמן שינה
וחיישינן טפי דל"כ ההוא טעמא ה"ל
למימר התם וי"ל דתפלה צריכה שהות
ומתעלל זה טפי מנטילת לולב דמכי
אגזייה נפק ציה: **מדקתני** מי
שבא בדרך. תימא צסוף פ' תפלת
השחר (זכרות דף ל. ושם) אמרי' השכים
לצאת לדרך מצאיין לו שופר ותוקע
[לולב ומנענע] והיינו ציום טוב וי"ל
דהיכא דליכא למיטעי לא חייש ומייירי
צהולך צמוך התחום למקום שצת חכס
ועוד דהתם קתני השכים לצאת לדרך
שמצינו הולך לקראת חכס ונוטל לולב
קודם שיצא אצל הכא קתני מי שצת
זדך וכשיכנס צציתו נוטל לולב
משמע שממקום רחוק צא לציתו:
מי שהיה עבד ואשה. משמע כאן
דלשה פטורה מהלל דסוכות וכן
דעלרת וטעמא משום דמלוא שהזמן
גרמא היא אע"ג דצהלל דלילי פסחים
משמע צפרק ערצי פסחים (דף קט).
דמחייבי צד' כוסות ומסתמא לא תיקנו
ד' כוסות אלא כדי לומר עליהם הלל
ואגדה שאני הלל דפסח דעל הנס צא
ואף הן היו צאותו הנס^א אצל כאן לא על הנס אמור: **ותהי** לו מאירה.
שלא למד ואם למד תבא לו מאירה שמצוה את קונו לעשות שלוחין כאלה
כן פ' צקונט' ועל אשתו ובניו מצרכין לו צגמרא היה לו לפרש כן דמתני'
מייירי צלא למד שמקריין אותו ועונה אחריהן מה שהן אומרים ומשום
דמצוה צמה שאלו מצרכין לו דלאו צני חיוצא נינהו המקריין אותו קלייט
ליה דהא צגדול מקרא אף על פי שאין עונין אחריו אלא הללויה דנפיק
צשמיעה לחודיה^א ותצא לו מאירה דעזד ואשה נמי לא מייחייבי צהלל
דמלות עשה שהזמן גרמא הוא: **באמת** אמרו בן מברך לאביו.
אין זה מענין משנתנו ולא מיימין ליה אלא אגז גררא דתבא לו מאירה
דהכא לא איירי צמקרא אותו דצפ' מי שמתו (זכרות דף כ: ושם) רוצה לדקדק
מכאן דנשים חייבות צצרכת המזון דאורייתא מדמוציאה אחרים ידי
חובתן ופריקן קטן איכא למימר דאורייתא אלא הצ"ע דאכל שיעורא
דרבנן ומפיק דרבנן וצתוספתא^ב קתני גזי צרכת המזון דאין אשה ועזד
וקטן מוציאין את הרצים ידי חובתן ואיכא לאוקומי כשאלל שיעורא
דאורייתא ואין יכול לדקדק מכאן דצרכת המזון דאורייתא דלמא לא
הי דאורייתא^א כיון דאין מצטרפות לזימון דתתן פרק שלשה שאכלו
(שם דף מה). אין מוציאות אע"פ שהאיש מוציאין שאני איש דחשיב טפי
אז נמי משום דרצים זילא צהו מלמא דהרי מגילה דנשים חייבות צה
ופירש צה"ג^ב דאין נשים מוציאות את הרצים ידי חובתן צמגילה:
הלכתא

פד א מיי פ"ו מהל' לולב
הלכה י סמו עשין מד
טוש"ע א"ח ס' מרנז
סעף צ:
פה ב ג מיי פ"ג מהל'
חוכה הלכה ד טוש"ע
א"ח ס' מרנז סעף ג:
פו ד מיי פ"ה מהל'
זכרות הלכה טו סמו
עשין כז:

רבינו חננאל

הבאה כא"א ג"פ פי'
כסוד כמו לכסודי קרמי
[במ"ק דף י' ע"ב] והוא
כמו חיכוך ובעיא דר'
ירמי' התם במס' נדה ולא
איפשטא ועלתה בחיקו:
מתני' מי שבא בדרך
ואין בידו לולב כשיכנס
לביתו נוטלו על שלחנו
וכו'. אלמא מפסיק
סעודתו ונוטלו ואוכל איני
והתנן בשבת פ"א לא
יכנס לאכול סמוך למנחה
עד שיתפלל וקתני אם
התחילו אין מפסיקין.
ושנינן אי איכא שהות
ביום כדי לאכול ולגמור
סעודתו ואח"כ מתפלל
אינו מפסיק ואם אין
שהות ביום מפסיק ומתני'
בדליכא שהות ביום.
ואתא רבא ושני שנייא
אחרינא ואמר לא שני לן
בין מצוה דאורייתא
למצוה דרבנן הלא בהדיא
שנינן מפסיקין לק"ש ואין
מפסיקין לתפלה הלכך
לולב דמדאורייתא מפסיק
תפלה דמדרבנן לא
מפסיק אלא מתני' היא
גופא קשיא קתני כשנכנס
לביתו נוטלו על שלחנו
אלמא מפסיק והדר תני
לא נטל שחרית יטול בין
הערבים אלמא לא מפסיק
בשחרית. ומשני א) רב
אשי לא שויי לולב
לתפלה ואמר לכתחלה
איבעי ליה לאפסוקי ואי
לא מפסיק יטול כל היום
אי הכי קשיא הכא קתני
יטול על שלחנו אלמא
מפסיק והתם קתני ואם
התחילו אין מפסיקין
(לכתחלה לא). לעולם
כדלמריקן הא דאיכא
שהות ביום אין מפסיקין
ואי ליכא שהות ביום
מפסיקין ומתני' נמי הכי
קתני אין שהות ביום יטול
על שלחנו אלמא מפסיק
ואם יש שהות ביום אינו
מפסיק שאם לא נטל
שחרית יטול בין הערבים
שכל היום כשר ללולב
ושנייא הא דלולב
דאורייתא ותפלה דרבנן
לא מצית אמרת מדקתני
מי שבא בדרך אלמא
מתני' דבשאר הימים
דמדרבנן היא דאי ס"ד
ביר"ט ראשון שהוא מן
התורה כדכתיב ולקחתם
לכם ביום הראשון וגו' מי
שרי לסגויי באורחא אלא
ש"מ צ) דמדרבנן בשאר
הימים נינהו: מתני' מי
שהיה עבד או אשה או
קטן מקריין אותו עונה
אחריהן מה שהן
אומרים כו'. אמר רבא

חשק שלמה על ר"ח
א) נראה דל"ל לעולם שזה
לולב לתפלה וכו' ורצו מפרש
דבר אשי לשנויי קושיא קמיימא
אחי ולא לתרזי מיוצא דבר
ספרא אמת ודוק. צ) נראה
דל"ל אלא ש"מ צבאר הימים
דמדרבנן נינהו.